

ตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณา
ของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ) กับ ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กร

ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

ตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ)
กับข้อเสนอของคณะกรรมการสภาพัฒนาการศกฐาปฏิรูปแห่งชาติ

ภาค ๓

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ)	ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาพัฒนาการศกฐาปฏิรูปแห่งชาติ
<p style="text-align: center;">ภาค ๓</p> <p style="text-align: center;">หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๑</p> <p style="text-align: center;">ศาลและกระบวนการยุติธรรม</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑</p> <p style="text-align: center;">บททั่วไป</p> <p style="text-align: center;">-----</p>	<p style="text-align: center;">ภาค ๓</p> <p style="text-align: center;">หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๑</p> <p style="text-align: center;">ศาลและกระบวนการยุติธรรม</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑</p> <p style="text-align: center;">บททั่วไป</p> <p style="text-align: center;">-----</p>
<p>มาตรา ๒๑๗ หลักนิติธรรมอันเป็นรากฐานของรัฐธรรมนุญในระบอบประชาธิปไตย อย่างน้อยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ความสูงสุดของรัฐธรรมนุญและกฎหมายเหนืออำเอใจของบุคคล และการเคารพ รัฐธรรมนุญและกฎหมายทั้งโดยรัฐและประชาชน</p> <p>(๒) การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค</p> <p>(๓) การแบ่งแยกการใช้อำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการป้องกันการขัดกัน</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๑ หลักนิติธรรม เป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในรัฐธรรมนุญที่เป็น กฎหมายสูงสุด และในกฎหมายที่รัฐกำหนดใช้บังคับแก่บุคคลและนิติบุคคลต้อง ปฏิบัติตาม โดยอย่างน้อยมีหลักการสำคัญ ดังนี้</p> <p>(๑) ประชาชนทุกคนต้องเคารพและต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนุญและกฎหมาย โดยผู้ใดจะกระทำการอันเป็นการละเมิดต่อรัฐธรรมนุญหรือกฎหมายไม่อาจกระทำได้</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>ระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>(๔) นิติกระบวนการ ซึ่งอย่างน้อยต้องไม่บังคับใช้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายย้อนหลังเป็นโทษทางอาญาแก่บุคคล ให้บุคคลมีสิทธิในการปกป้องตนเองเมื่อสิทธิหรือเสรีภาพถูกระทบไม่บังคับให้บุคคลต้องให้ถ้อยคำซึ่งทำให้ต้องรับผิดทางอาญา ไม่ทำให้บุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญาในการกระทำความผิดเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง และมีข้อกำหนดให้สันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่นกว่าจะมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิด</p> <p>(๕) ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม</p>	<p>(๒) <u>คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ</u></p> <p>(๓) <u>กำหนดการแบ่งแยกอำนาจ และการใช้อำนาจขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</u></p> <p>(๔) <u>ต้องมีระบบกฎหมายที่มีการบังคับใช้ เพื่อการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ที่มีประสิทธิภาพและการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะ</u></p> <p>(๕) <u>ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตของการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม</u></p>
<p>มาตรา ๒๑๘ กระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ความเป็นธรรม มีมาตรฐานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสมกับประเภทคดี มีประสิทธิภาพ ไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต้องมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งของคู่ความและของศาลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันในการพิจารณาพิพากษาคดี และต้องเปิดเผยให้ทราบเป็นการทั่วไป</p> <p>คู่ความ คู่กรณี และทนายความ มีหน้าที่ร่วมมือกับศาลเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ถ้ามีการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมต้องรับผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๒ <u>การใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ที่ต้องให้ความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีวิธีการพิจารณาคดีที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ต่อเนื่อง ไม่ล่าช้า โปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนและกำหนดระยะเวลาการพิจารณาพิพากษาของแต่ละประเภทคดีในแต่ละศาล และเสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือคดีบางประเภทไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต้องอ่านโดยเปิดเผย และหากเป็นกรณีที่เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิได้รับคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</u></p> <p style="text-align: center;">ยกเลิกวรรคสอง และวรรคสาม</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณีสถาบันแห่งชาติ</p>
<p>คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลประกอบการวินิจฉัยหรือการมีคำสั่ง ต้องอ่านโดยเปิดเผย รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย</p>	<p>คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลประกอบการวินิจฉัยหรือการมีคำสั่ง ต้องอ่านโดยเปิดเผย และต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย <u>และในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะให้ประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงได้โดยง่ายด้วย</u></p>
<p>มาตรา ๒๑๙ การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์</p> <p>ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีโดยปราศจากอคติทั้งปวง และต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับประเภทคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษา</p> <p>ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้</p> <p>เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับมิได้ เมื่อมีการเพิ่มเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งข้าราชการพลเรือนให้ปรับเพิ่มเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการขึ้นเป็นไปตามสัดส่วน</p> <p>การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง ผู้พิพากษาและตุลาการ ต้องมีหลักประกันความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๓ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์</p> <p>ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยการจัดให้ผู้พิพากษาพิจารณาและตัดสินคดีได้ <u>ผู้พิพากษานั้นจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์กับประเภทคดีที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น</u></p> <p>การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนขึ้นเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง ต้องมีหลักประกันความเป็นอิสระ และต้องเป็นไปตามความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละประเภทศาลทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ <u>วินัยและการลงโทษทางวินัยผู้พิพากษาและตุลาการ โดยองค์กรบริหารงานบุคคลของศาลให้เป็นที่สุด</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>วินัยและการลงโทษทางวินัยผู้พิพากษาและตุลาการโดยองค์กรบริหารงานบุคคลของศาลต้องมีหลักประกันในการใช้สิทธิอุทธรณ์โดยตรงไปยังศาลชั้นสูงสุดที่ผู้พิพากษาหรือตุลาการนั้นสังกัดอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
<p>มาตรา ๒๒๐ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมาย</p> <p>ในกรณีศาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเห็นว่ากฎหมายหรือกฎใดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๘๗ ให้ศาลหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>เสนอให้ยกเลิก</p>
<p>มาตรา ๒๒๑ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ โดยให้จัดตั้งศาลอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่ง โดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้</p> <p>การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๔ การจัดตั้งศาล ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยให้มีการจัดตั้งศาลอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องเดินทางไกล โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือคดีบางประเภทไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย</p> <p>การตั้งศาลขึ้นใหม่ หรือบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่หรือแก้ไขกฎหมายเดิม เพื่อตัดสิทธิที่มีข้อหาโดยเฉพาะแทนศาลหรือกฎหมายที่มีอยู่เดิม จะกระทำมิได้</p> <p>เสนอให้ยกเลิก วรรคสาม</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นทางนิติศาสตร์อย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ โดยให้หน่วยธุรการของคณะกรรมการมาจากหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมและศาลปกครองสลับกันทำหน้าที่คราวละหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการเป็นรายคดีที่มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัย</p> <p>หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาและการวินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้วินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ศาลคณะหนึ่ง ประกอบไปด้วย ประธานศาลทุกศาล และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นทางนิติศาสตร์จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ โดยให้หน่วยงานสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นหน่วยงานธุรการคณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ศาล รวมถึงการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง เลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง เป็นประธานกรรมการเป็นรายคดีที่มีปัญหาตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>หลักเกณฑ์การเสนอปัญหา และการวินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๓ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการ และทรงให้พ้นจากตำแหน่งหนึ่งเพื่อไปดำรงตำแหน่งอื่น เว้นแต่เป็นกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นตามกฎหมายหรือเพราะความตาย ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ</p>	<p>มาตรา ๒๒๖ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๒๔ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๒๒๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่ครบจำนวน ถ้าคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้ บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรบริหารงานบุคคลของศาลหนึ่ง จะไปดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรบริหารงานบุคคลของศาลอื่นหรือกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารศาลใด ในเวลาเดียวกันมิได้</p>	
<p>มาตรา ๒๒๖ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลอื่น นอกจากศาลรัฐธรรมนูญและศาลทหาร มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ในกรณีที่ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ยังไม่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุที่เกษียณอายุราชการ ให้แต่งตั้งผู้ขึ้นให้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่องค์กรบริหารงานบุคคลของศาลนั้นกำหนด</p> <p>ผู้พิพากษาหรือตุลาการของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลอื่นนอกจากศาลทหาร ซึ่งมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว เป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่พ้นจากราชการเพราะเหตุดังกล่าว อาจรับราชการเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการอาวุโสต่อไปได้จนมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๒๙ วรรคแรกเป็นไปตามกรรมการสิทธิการ</p> <p>ขอเพิ่มวรรคสอง มีข้อความดังนี้</p> <p><u>“ให้ผู้พิพากษาอาวุโส กลับไปปฏิบัติหน้าที่และให้ความรู้แก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๗ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลอื่นนอกจากศาลทหาร มีหน่วยธุรการของศาลที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลนั้น</p> <p>การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง การประเมินประสิทธิภาพ และการดำเนินการทางวินัย เลขาธิการสำนักงานศาล ต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคลของศาลนั้น ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สำนักงานศาลมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๓๐ <u>วรรคสองเป็นดังนี้</u></p> <p><u>หน่วยธุรการของศาลยุติธรรม และศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้มีอำนาจหน้าที่บังคับคดีตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย</u></p>
<p>มาตรา ๒๒๘ <u>องค์กรอัยการมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยยุติธรรม</u> ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p> <p>พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ และกฎหมายอื่น</p> <p>ในการสอบสวนคดีอาญาที่สำคัญ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คำสั่งชี้ขาดคดีเกี่ยวกับคำสั่งฟ้อง ไม่ฟ้อง ถอนฟ้อง อุทธรณ์ฎีกา ไม่อุทธรณ์ฎีกา หรือถอนอุทธรณ์ฎีกา ของอัยการสูงสุดตามกฎหมาย ต้องแสดงเหตุผลประกอบการมีคำสั่ง รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๓๑ <u>แก้ไขเพิ่มเติม</u> วรรคเจ็ด เป็นดังนี้</p> <p>แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับประธานกรรมการ</p> <p><u>ประธานกรรมการ เป็นผู้รับบำเหน็จหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด และพ้นจากตำแหน่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือเคยเป็นข้าราชการซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งทางบริหารไม่ต่ำกว่าอธิบดี หรือเทียบเท่า โดยได้รับการเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการ และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง วินัยและการลงโทษทางวินัย ของข้าราชการอัยการ ต้องมีหลักประกันความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ และมาตรา ๒๒๖ วรรคสอง มาใช้บังคับกับข้าราชการอัยการด้วยโดยอนุโลม</p> <p>องค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการอัยการต้องเป็นอิสระ ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งมาจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการอัยการและไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อัยการสูงสุด ผู้แทนของข้าราชการอัยการซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการแต่ละชั้นในสัดส่วนที่เหมาะสม และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการอัยการและไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการอัยการทั้งหมด เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหก ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ข้าราชการอัยการต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ใดในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือในห้างหุ้นส่วนบริษัท ไม่เป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในลักษณะเดียวกัน ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอหรือกระทำกิจการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการอัยการ</p> <p>สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p style="text-align: center;">แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับกรรมการอัยการ ซึ่งเป็นข้าราชการอัยการ <u>ผู้แทนของข้าราชการอัยการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการในสัดส่วนที่</u> <u>เหมาะสม</u></p>

<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p>ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ</p>
	<p>เพิ่มเติมข้อความ เป็นอีกรวรรคหนึ่ง ดังนี้</p> <p><u>คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</u></p> <p>แก้ไขเพิ่มเติม วรรคเก้า เป็นดังนี้</p> <p><u>ข้าราชการอัยการต้องไม่ดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือในห้างหุ้นส่วนบริษัท ไม่เป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งใดในลักษณะเดียวกัน ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการอัยการ</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการธิการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ -----</p>
<p>มาตรา ๒๒๙ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาและได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน</p> <p>(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน</p> <p>(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ จำนวนสามคน โดยต้องเป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชนอย่างน้อยหนึ่งคน</p> <p>(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์หรือผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารภาครัฐหรือผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรที่มีใช้ภาครัฐ จำนวนสองคน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ให้ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๓๒ ศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยให้มีวาระ <u>คุณสมบัติ</u> และลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่ง และการสรรหา เป็นไปตามกฎหมาย <u>ประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติ</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนิกรแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๐ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๒๙ (๓) และ (๔) คณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสองคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสองคน</p> <p>(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายรัฐบาล หนึ่งคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายค้าน หนึ่งคน</p> <p>(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการหรือคณบดีกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ และให้กรรมการดังกล่าวประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา</p> <p>ในกรณีที่ไมอาจสรรหากรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด หากกรรมการสรรหาที่สรรหามาได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่า</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๓๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นปัญหาทางรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปัญหาในการพิจารณาคดีของศาล ที่มีข้อโต้แย้งของบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ กรณีไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีอื่นได้แล้ว</p> <p>(๓) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์การตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาล หรือคณะกรรมการสรรหาองค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา นี้ และองค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาคดี และการทำคำวินิจฉัย การทำความเห็น การทำคำวินิจฉัย ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติ</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณีสถาบันแห่งชาติ</p>
<p>สองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีกรรมการที่มาจากประเภทต่างๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ แต่หากสรรหากรรมการสรรหาได้น้อยกว่านั้น ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน เป็นกรรมการสรรหา และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนเพื่อเป็นประธานกรรมการสรรหา และให้บุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหาแทน</p>	
<p>มาตรา ๒๓๑ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๒๙ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกนั้นพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีที่กรรมการในตำแหน่งใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๓๔ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้สมควรเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>รัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยมาแล้ว เข้ารับราชการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์</p>	
<p>มาตรา ๒๓๔ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p>	<p>มาตรา ๒๓๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๓๕ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๓๘ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม -----</p>
<p>มาตรา ๒๓๘ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๔๑ แก้ไขเล็กน้อย</p> <p>ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจศาลอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๓๙ ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๔๒ ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๔๐ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี</p> <p>อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การอุทธรณ์ คำพิพากษา และวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๔๓ กรรมการมีความเห็นเป็น ๒ ส่วน</p> <p>(๑) เห็นด้วยกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) เห็นด้วยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมตามที่เสนอไว้เดิม ดังนี้</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>ในรัฐธรรมนูญนี้และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>“ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลอุทธรณ์มีองค์คณะ ๓ คน และให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีองค์คณะ ๕ คน เลือกจากที่ประชุมใหญ่ของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาแล้วแต่กรณี โดยให้ตั้งองค์คณะเป็นรายคดี และให้มีวิธีพิจารณาคดี โดยใช้ระบบไต่สวน และต้องให้มีขั้นตอนและกำหนดเวลาการไต่สวนและพิพากษาคดีให้เสร็จโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติ”</p>
<p>มาตรา ๒๔๑ ให้ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ มีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ และคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในเขตท้องที่ของศาลใดให้อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>(๒) คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๔๔ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ</p>
<p>(๓) คดีชำนาญพิเศษให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ^{ชั้นนี้} ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>วิธีพิจารณาและการพิพากษาคดีตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวน และเป็นไปโดยรวดเร็ว</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง -----</p>
<p>มาตรา ๒๔๒ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง รวมทั้งคดีอันเนื่องมาจากการบริหารและการบริหารงานบุคคลขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง</p> <p>อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๒๔๕ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทางปกครอง และให้มีแผนกคดีวินัยการเงินการคลังและการงบประมาณ และให้มีวิธีพิจารณาคดีที่รวดเร็ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้</p> <p><u>การแต่งตั้งและการให้ตุลาการในศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลกฎหมายตามที่กฎหมายบัญญัติก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล</u></p> <p><u>การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษตุลาการในศาลปกครอง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ</u></p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๔๓ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์และผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดิน อาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้ การแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติและได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูลการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองบัญญัติ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองและได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล ในการนี้ ให้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม</p> <p>เสนอให้ยกเลิก</p>
<p>มาตรา ๒๔๔ ให้มีแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุด</p> <p>องค์คณะ อำนาจหน้าที่ การฟ้องคดีและวิธีพิจารณาของศาลแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p>	<p>มาตรา ๒๔๖ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)	ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณารูปแห่งชาติ
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร -----</p>
<p>มาตรา ๒๔๕ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๔๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กร

ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p style="text-align: center;">-----</p>	<p style="text-align: center;">หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p style="text-align: center;">-----</p>
<p>มาตรา ๒๔๖ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย สุจริต และปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมทั้งต้องกระทำโดยกระบวนการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้</p> <p style="text-align: center;">การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐที่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๒๔๘ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๔๗ ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของตน พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือองค์กรตรวจสอบอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๑) นายกรัฐมนตรี</p> <p>(๒) รัฐมนตรี</p> <p>(๓) กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ</p> <p>(๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>มาตรา ๒๔๙ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการกิจการ สถาปณารูปแห่งชาติ</p>
<p>(๕) สมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๖) ข้าราชการการเมืองอื่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น</p> <p>(๗) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๘) เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เอกสารที่ต้องยื่นตามวรรคหนึ่ง ต้องประกอบด้วยบัญชีที่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องของคู่สมรสและบุตร ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งผู้ซึ่งบุคคลตามวรรคหนึ่งได้มอบหมายให้ครอบครองหรือดูแลทรัพย์สินของตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อการเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาล ผู้มีส่วนได้เสีย หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ -----</p>
<p>มาตรา ๒๔๘ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องไม่ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อกิจการที่ตนคู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่</p> <p>(๒) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น มาประกอบการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น</p> <p>(๓) ไม่ใช้เวลาราชการหรือของหน่วยงาน เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือข้อมูลภายในของทางราชการหรือหน่วยงาน ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ</p> <p>(๔) ไม่กระทำการใด ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติการใด ในฐานะส่วนตัว ที่ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบตามหน้าที่ หรือเป็นที่เสื่อมเสียแก่ตำแหน่งหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๒๕๐ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณารูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๔๙ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้อง</p> <p>(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p> <p>(๒) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่ง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๓) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวกายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาด หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>(๔) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยงานดังกล่าวปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ</p> <p>(๕) ไม่กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ วรรคหก</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>ให้นำความใน (๓) (๔) และ (๕) มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี และบุคคลอื่นซึ่งดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมาย จากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้กระทำการตามมาตรา นี้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๕๑ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๐ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคหนึ่ง มิได้</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี รวมทั้งผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นแทนตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๕๒ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๕๑ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งทางการเมือง เข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๓) การให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๒๕๓ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>(๔) การแต่งตั้งและการให้กรรมการรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องป้องกันหรือกำกัับดูแลไม่ให้คู่สมรสและบุตรของตน รวมทั้งบุคคลใดในพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสังกัดอยู่กระทำการดังกล่าวด้วย</p>	
<p>มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่กระทำการตาม มาตรา ๒๔๙ (๒) (๓) (๔) และ (๕) วรรคสอง วรรคสาม และมาตรา ๒๕๑</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในราชการของฝ่ายนิติบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๔ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิ ในการดำรงตำแหน่งอื่น -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิ ในการดำรงตำแหน่งอื่น -----</p>
<p>มาตรา ๒๕๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๔ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก ผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง รัฐสภามีอำนาจ ถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้</p> <p style="padding-left: 40px;">บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ</p> <p style="padding-left: 40px;">(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์ สิทธิมนุษยชน กรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p style="padding-left: 40px;">(๒) ผู้พิพากษา ตุลาการ ข้าราชการอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>มาตรา ๒๕๕ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๓ ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน</p> <p>สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้</p> <p>พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๓ ออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๗๒</p> <p>เมื่อได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้ว ให้ประธานรัฐสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว</p> <p>เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอต่อประธานรัฐสภา โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่ เพียงใด มีพยานหลักฐานที่ควรเชื่อได้อย่างไร</p> <p>ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป</p>	<p>มาตรา ๒๕๖ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>เมื่อได้รับรายงานตามวรรคห้าแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมรัฐสภา เพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>สมาชิกรัฐสภาที่มีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียง คะแนนเสียง และผลของการลงคะแนนเสียงตาม มาตรา ๗๔ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	
<p>มาตรา ๒๕๕ การร้องขอ การพิจารณาและไต่สวนคำร้องขอ ผลของคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าคำร้องขอมีมูล รวมทั้งผลของการออกเสียงลงคะแนนและการมีมติของรัฐสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ระยะเวลาที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและรัฐสภา ต้องใช้ในการพิจารณาและมีมติ</p> <p>(๒) การให้บุคคลตามมาตรา ๒๕๓ หยุดปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล ไปจนถึงเวลาที่รัฐสภาจะมีมติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณารูปแห่งชาติ</p>
<p>(๓) การให้มีคณะกรรมการสามฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายอื่น ซึ่งมีจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p> การจัดทำและการส่งชื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๗๔ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงลงคะแนน รวมทั้งการประสานงานระหว่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและหน่วยงานในการจัดให้มีการลงคะแนน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง -----</p>
<p>มาตรา ๒๕๖ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการผู้ให้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>มาตรา ๒๕๘ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๕๗ ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่รับดำเนินการไต่สวน ดำเนินการดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน</p>	<p>มาตรา ๒๕๙ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>
<p>จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าว อาจยื่นคำร้องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อขอให้ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ขึ้นคนหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการแล้วเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีมูล ให้ผู้ไต่สวนอิสระส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๕๓ และยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระ รวมทั้งการยื่นคำร้อง การดำเนินการไต่สวน การยื่นฟ้องคดีต่อศาล และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	
<p>มาตรา ๒๕๘ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือของผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p>	<p>มาตรา ๒๖๐ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการธิการ สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๕ องค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ----- ตอนที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง -----</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๕ องค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ----- ตอนที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง -----</p>
<p>มาตรา ๒๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย กรรมการห้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาทามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง</p> <p>ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๖๑ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๖๐ การสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้</p> <p>(๑) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนสองคน</p> <p>(๒) ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง สรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนสามคน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>มติในการสรรหาตาม (๒) ต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>	<p>มาตรา ๒๖๒ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๖๑ คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๖๐ (๒) ประกอบด้วยกรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสองคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสองคน</p> <p>(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายรัฐบาลหนึ่งคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านสองคน</p> <p>(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยคณะรัฐมนตรี</p> <p>(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยสมาชิกวุฒิสภาแห่งชาติ</p>	<p>มาตรา ๒๖๓ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณารูปแห่งชาติ</p>
<p>หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>กรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้ง มิได้</p> <p>ในกรณีที่ไม้อาจสรรหากรรมการสรรหาให้ครบตามวรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด หากกรรมการสรรหาที่สรรหามาได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีกรรมการที่มาจากประเภทต่างๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่</p>	
<p>มาตรา ๒๖๒ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๖๐ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกนั้นพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุที่ทำให้ไม่อาจดำเนินการสรรหาได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่อาจสรรหาได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดดังกล่าว</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ</p>	<p>มาตรา ๒๖๔ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสอง และวรรคสาม แต่ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบในข้อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งข้อเสนอนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่</p>	
<p>มาตรา ๒๖๓ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการการเลือกตั้ง และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้สรรหาจากผู้ซึ่งไม่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ และมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p>	<p>มาตรา ๒๖๕ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๖๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๐ และให้ประธานรัฐสภาส่งคำร้อง</p>	<p>มาตรา ๒๖๖ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>นั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธาน รัฐสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการ เลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม</p>	
<p>มาตรา ๒๖๕ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้ง คณะ ให้ดำเนินการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออก ตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุ ดังกล่าว และให้ผู้ที่ได้รับความเห็นชอบอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน</p>	<p>มาตรา ๒๖๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ควบคุมการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และควบคุมการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและ เที่ยงธรรม ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง พระราชบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๖๘ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ</p>
<p>ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง</p>	
<p style="text-align: center;">มาตรา ๒๖๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง รวมทั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนให้การเลือกตั้งมีความเสมอภาค และมีโอกาสทัดเทียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง</p> <p>(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ซึ่งร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๘๔ โดยคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของรัฐ และคำนึงถึงความสุจริต เที่ยงธรรม ความเสมอภาค และโอกาสทัดเทียมกันในการเลือกตั้ง</p> <p>(๓) กำหนดมาตรการและการควบคุมการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองโดยเปิดเผย และการควบคุมการจ่ายเงินหรือรับเงินเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเลือกตั้ง</p>	<p style="text-align: center;">มาตรา ๒๖๙ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>(๔) มีคำสั่งให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(๕) มีคำสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดการเลือกตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องหรือระงับการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งย้ายข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากพื้นที่ชั่วคราว เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๖) ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามมาตรา ๒๖๖ หรือเมื่อมีกรณีที่มีการคัดค้านหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๗) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้ดำเนินการใหม่เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นหรือการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๘) ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และผลการออกเสียงประชามติ</p> <p>(๙) ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้มีการสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการ ใช้อำนาจ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือกฎหมายอื่น ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปณารูปแห่งชาติ</p>
<p>(๑๐) ควบคุมการจัดการออกเสียงประชามติ หรือสั่งให้มีการจัดการออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือทุกหน่วย เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือสนับสนุนองค์การเอกชน ในการให้การพลเมืองศึกษา และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง</p> <p>(๑๒) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นประจำทุกปี โดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
<p>มาตรา ๒๖๘ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งจากข้าราชการในแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานละหนึ่งคน ทำหน้าที่ดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นและดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ</p>	<p>มาตรา ๒๗๐ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยในเรื่องของอำนาจหน้าที่นั้น อย่างน้อยต้องประกอบด้วยอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับพื้นที่ ซึ่งต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง มิได้เป็นบุคลากรในภาครัฐรวมอยู่ด้วย</p> <p>ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ดำเนินการจัดการเลือกตั้งหรือดำเนินการเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติโดยไม่สุจริตหรือไม่ เทียบธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีการสอบสวนทางวินัยผู้นั้น ถ้าผลการสอบสวน ปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วมีมติว่าผู้นั้นได้ กระทำความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งส่งรายงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิด ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก ในการ พิจารณาโทษทางวินัย ให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานหรือองค์กรที่ผู้นั้นสังกัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๖๙ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการเลือกหรือการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุ่มขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับ หรือคุ่มขัง กรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุ่มขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>มาตรา ๒๗๑ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ</p>
<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน -----</p>	<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน -----</p>
<p>มาตรา ๒๗๐ การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง</p> <p>คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง หรือด้านอื่น</p> <p>ให้นำหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสองและวรรคสาม เรื่องหน่วยธุรการตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสี่ คณะกรรมการสรรหารวมทั้งวิธีการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ (๒) วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๒ วาระการดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๒๗๒ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตลอดจนการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p> <p>ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประจำทุกปีโดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ -----</p>	<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ -----</p>
<p>มาตรา ๒๗๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ให้นำหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสองและวรรคสาม เรื่องหน่วยธุรการตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสี่ คณะกรรมการสรรหารวมทั้งวิธีการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ (๒) วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๒ การดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๓ วรรคสองและวรรคสาม และการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ด้วย โดยอนุโลม แต่ให้ผู้ที่ได้รับการสรรหาขึ้นดำรงตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตลอดจน</p>	<p>มาตรา ๒๗๓ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>การอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p> <p style="padding-left: 40px;">ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นประจำทุกปีโดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
<p>มาตรา ๒๗๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์อันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มติของวุฒิสภาให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา ๒๗๔ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๗๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ</p> <p>กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหา จะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งรับคำร้องนั้นไว้พิจารณา มิได้ จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามวรรคสอง และมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา และประธานศาลปกครองสูงสุด ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๗๑ ทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้นั้นกระทำความผิด</p>	<p>มาตรา ๒๗๕ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๗๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งเสนอต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๕๔</p> <p>(๒) ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๖</p> <p>(๓) ใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษา ตุลาการ ข้าราชการอัยการ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในหน่วยงานของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดเป็นตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุนการกระทำ ความผิดดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๔) ตรวจสอบความถูกต้อง ความมีอยู่จริง และความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวร่ำรวยผิดปกติ</p>	<p>มาตรา ๒๗๖ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>(๕) ฟ้องคดีต่อศาลปกครองในคดีที่เกี่ยวกับวินัยการคลังและงบประมาณตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณ</p> <p>(๖) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไปด้วย</p> <p>(๗) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน -----</p>	<p style="text-align: center;">ตอนที่ ๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน -----</p>
<p>มาตรา ๒๗๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนมีจำนวนสิบเอ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรอบรู้และประสบการณ์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การบริหารราชการแผ่นดิน หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้วย</p> <p>ให้นำหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสองและวรรคสาม เรื่องหน่วยธุรการตามมาตรา ๒๕๙ วรรคสี่ วาระการดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนด้วย โดยอนุโลม แต่ให้ผู้ได้รับการสรรหานั้นดำรงตำแหน่งตามวาระในมาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม คณะกรรมการสรรหา รวมทั้งวิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ตลอดจนการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๗๗ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p> <p style="padding-left: 40px;">ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p> <p style="padding-left: 40px;">ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเป็นประจำทุกปีโดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
<p>มาตรา ๒๗๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนมีอำนาจและหน้าที่พิทักษ์ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการแก้ไข</p> <p style="padding-left: 40px;">(๒) พิจารณาและสอบหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีที่น่าสงสัยว่า</p> <p style="padding-left: 80px;">(ก) เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๒๗๘ ไม่ได้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเป็นอย่างอื่น</p>

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>(ข) เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน หรือไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม</p> <p>(ค) องค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรมละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล</p> <p>(ก) เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(ข) เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองว่ากฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชน หรือกฎ คำสั่ง หรือการกระทำของบุคคลตาม (๒) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>(๓) ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม หรือเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p> <p>(๔) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชน</p>	

<p style="text-align: center;">ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)</p>	<p style="text-align: center;">ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาปฏิรูปแห่งชาติ</p>
<p>(๗) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน</p> <p>(๘) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กร เอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๙) รายงานต่อรัฐสภาเมื่อปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเสนอ และ ให้เปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นการทั่วไปด้วย ในกรณีนี้ ให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว</p> <p>(๑๐) เสนอรายงานประจำปีพร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และเปิดเผยต่อสาธารณะเป็นการทั่วไป</p> <p>(๑๑) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนแต่ละ คนในการดำเนินการตามมาตรฐานนี้ให้ชัดเจน รวมทั้งกรณีใดที่ต้องเป็นมติร่วมกันของผู้ตรวจการ แผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p>	